

Neufeld Jenő

Ez édesapám, Neufeld Jenő. 1916 áprilisában készült a kép, amikor én egy éves voltam. Nem tudom pontosan, hogy hol készült, de feltételezem, valahol Kolozsváron. Nem lehetett a harctéren, mert ott nem viselik a csákót.

Édesapám Bonchidán született 1889-ben, de Kolozsvárra került, ahol elvégezte az orvosi egyetemet. Belgyógyász volt a klinikán, de magánrendelője is volt, és ha kellett, akár házhoz is ment. Az első világháborúban mint katonaorvos olasz fogságba került, ekkor a nagyapámék elvitték édesanyámat és engem Kolozsvárról Bonchidára, persze a kolozsvári lakást megtartották, úgyhogy egy- vagy másfél éves koromig Bonchidán voltam, s azután mentünk át Ilondára édesanyám nővéréhez, egészen addig, amíg édesapám a fogságból hazakerült. Édesanyám mesélte, hogy óriási vita volt nagyapa és Mina, az ilondai nagynéném között, aki ragaszkodott ahhoz, hogy menjünk hozzá, amíg apám fogságban volt. A nagyapám pedig azzal érvelt, hogy a fia azt mondta, hogy amíg a háborúban lesz, addig ő vigyázzon ránk. Hát vigyáz ránk, de csak úgy tud, ha mi ott vagyunk nála.

Az édesapám Isonzónál volt fogságban [lásd: isonzói harcok]. Ez alatt az idő alatt kimondottan jó dolga volt. Szabadon járkált a városban, bár nem volt szabad elhagynia a várost. A Vöröskereszten keresztül ritkán, de tudott levelezni az édesanyámmal. Mikor fogságba került, az édesanyám kapott egy táviratot a Vöröskereszt révén: "Egészségben, de fogságban vagyok." Két és fél, három évig volt fogságban, én három éves voltam, amikor hazajött.

Egy orvos kollégájával együtt jött haza Pesten keresztül, ahol éppen akkor tört ki a kommün [lásd: Tanácsköztársaság]. Édesapám jól ismerte Kun Bélát, aki vele együtt, egy évvel feljebb járt az Unitárius Gimnáziumba Kolozsváron. Pestről nem lehetett elutazni, csak hatósági engedéllyel, azt pedig nem lehetett kapni. Az édesapám valahogyan bejutott Kun Bélához, a magyarországi kommün vezetőjéhez, és kérte, hogy adjon neki engedélyt. Egyetlen vonat indult még Románia felé. Kun Béla mindenképpen rá akarta beszélni az édesapámat, hogy maradjon ott, kap egy jó állást az egészségügyi minisztériumtól, de az apám nem akart maradni, mondván, hogy neki családja van, és haza akar kerülni. Végül megkapta az engedélyt, és az orvos kollégájával együtt elindultak, de a nagyváradi útvonalon nem lehetett jönni, így Temesvár fele jöttek. Déván volt akkor a román--magyar határ. A románok lefogták őket. Elmondták, hogy hadifogságból jönnek, talán volt náluk valami írás is. Kérdezték, hogy merről jöttek. Apám sejtette valahogy, hogy nem kell megmondani, hogy Pesten keresztül jöttek, és azt mondta, hogy Trieszten keresztül. A kollégája azonban erősítette, hogy Pesten keresztül jöttek. Erre a románok úgy vették, hogy azért voltak Pesten, hogy tanulmányozzák a kommunizmust, és letartóztatták őket. Apámnak volt Déván egy ügyvéd jó barátja, évtársa, dr. Szegő. Egy teli hátizsák csokoládét, konzervet meg ilyesmit hozott haza Olaszországból, és minden nap adott egy-egy tábla csokoládét vagy egy konzervet valamelyik őrnek vagy takarítónőnek és egy pár sort, hogy juttassák el dr. Szegőnek, hogy az értesítse a családját, hogy ő be van zárva. Soha egyik sem adta át a levelet. Egyszer dr. Szegő az utcán meglátott egy papírt, rajta a saját nevével, az egyik levél volt. Így értesítette a családot Kolozsváron, az édesanyám az apjával leutazott oda, és kihozták az apámat a börtönből.